

4. Leybnits G. V. Dva otryivka o svobode / G. V. Leybnits // Sochineniya v 4-h t. – M. : Myisl, 1982. – T. 1.
5. Leybnits G. V. Rassuzhdeniya o metafizike // G. V. Leybnits // Sochineniya v 4-h t. – M. : Myisl, 1982. – T. 1.
6. Leybnits G. V. Novyye opytyi o chelovecheskom razumenii / G. V. Leybnits // Sochineniya v 4-h t. – M. : Myisl, 1983. – T. 2.
7. Leybnits G. V. Opytyi teoditsei o blagosti Bozhiey, svobode cheloveka i nachale zla / G. V. Leybnits // Sochineniya v 4-h t. – M. : Myisl, 1989. – T. 4.
8. Mayorov G. G. Leybnits kak filosof nauki / G. G. Mayorov // Leybnits G. Sochineniya v 4-h t. – M. : Myisl, 1984. – T. 3.
9. Sokolov V. V. Filosofskiy sintez Gotfrida Leybnitsa / V. V. Sokolov // Leybnits G. V. Soch. v 4. t. – M. : Myisl, 1982. – T. 1.
10. Epshteyn M. N. Filosofiya vozmozhnogo / M. N. Epshteyn. – SPb. : Aleteuya, 2001.

Kovtun A. L., post graduate student, Dnepropetrovsk National University Oles Gonchar (Ukraine, Dnepropetrovsk), anastasia.kovtyn@gmail.com

The notion of “possible world” in G. V. Leibniz’s philosophy

In the XX century the concept of “possible world” becomes crucial to philosophers, who study modal logic. That term is used to establish the truth of modal statements. However, the width with which the term is used, increases enough fast. It erases the clear framework of definition. And nowadays “possible world” is used by researchers who work in logic, linguistics, cosmology, theology, etc. In this way, in order to use “possible worlds”, it should be clarified this concept. And the best option is to consider its background in the philosophy of Leibniz, since he made the wealth of the meaning of this notion.

For a deeper understanding of current problems related with the development of “possible world” we should investigate what Leibniz meant by this concept and what place he distinguished for it. In addition, it is necessary to consider in what context the philosopher used notion “possible world” in order to understand the mechanisms of construction of this concept. We should also understand the difference between the possible and actual worlds, and find the relationship between concepts. The modern paradigm of using the notion of “possible world” is founded by Leibniz, and it develops in the majority within the modal logic. In Leibniz’s “New Essay Concerning Human Understanding”, he was one of the first, who paid attention to the importance of studying the degree of probability. However, this concept is the key to different for solving special problems. The notion was introduced in the philosophical thesaurus for justification of God’s freedom. Besides this, philosopher distinguishes actual and possible world that God has. Leibniz introduces the concepts of possibility and necessity, the latter divided into moral, actual and hypothetical necessity. Moreover, Leibniz links concepts of necessity and chance with the notion of identity. He was the first who formulated the laws of identity. He drew the attention to the distinction between “quantitative” and “qualitative” identity.

Keywords: possible world, the actual world, possibility, necessity, identity.

Kovtun A. L., aspirantka kafedri filozofii, Dnipropetrovskiy natsionalnyy universitet im. Olesya Gonchara (Ukraine, Dnipropetrovsk), anastasia.kovtyn@gmail.com

Поняття “можливий світ” в філософії Г. В. Лейбніца

У XX столітті поняття “можливого світу” набуває вирішального значення для філософів, що займаються модальною логікою. Термін застосовується для встановлення істини модальних відносин. Однак ширина, з якою цей термін використовується, досить швидко збільшується. Це стирає чіткі рамки визначення. І в нашій дні “можливий світ” використовується дослідниками, що працюють в абсолютно різних областях. Для вживання “можливих світів”, слід прояснити цю концепцію. І найкращий варіант полягає в розгляді його у філософії Лейбніца, тому що саме він надав таку багатогранність цьому поняттю. Досліджуються витоки поняття “можливий світ” у Г. В. Лейбніца. Аналізується поняття актуального і можливого світу, і знаходиться зв’язок між цими поняттями. Розглядається поняття можливості і необхідності моральної, фактичної і гіпотетичної. Розбирається поняття тотожності і три основних закони, співвідносні з ним – “закон рефлексивності”, “закон нероздільності тотожних” і закон “тотожності нероздільних”

Ключові слова: можливий світ, актуальний світ, можливість, необхідність, тотожність.

* * *

УДК 165.74

Матвієнко І. С.,
кандидат філософських наук, асистент кафедри
філософії, Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(Україна, Київ), malushka20@ukr.net

ДИТИНА ТА ЇЇ МІСЦЕ У ФІЛОСОФІЇ ТА ПСИХОЛОГІЇ З. ФРОЙДА

На сьогодні в людській свідомості панує спрочене, поверхнєве розуміння психіки дитини. Сексуальність притаманна навіть тим, хто до цього не здає. Зокрема, і дітям також, Фройд говорить про те, що сексуальність притаманна навіть немовлятам. Для Фройда сексуальність в період чергу отождоюється з поняттям задоволення. Головною метою статті є намір показати, яке місце займає філософсько-психологічний аналіз проблеми дитинства у філософській творчості З. Фройда. Сформувані основні принципи за якими розглядається дитинство та дитяча сексуальність у психоаналізі. Проаналізувати психологічні та суспільні риси, які впливають на формування дитини та в подальшому на розвиток дорослої людини. Фромм справедливо зауважив, що Фройд був першим, хто зробив відкриття “несвідомого” основою своєї психологічної системи. Головним здобутком Фройда є те, що він відкинув традиційне отождоювання мислення і буття, довівши, що психіка не вичерпується свідомістю, а якраз більшу частину психіки складає несвідоме. Проте, як вважає Еріх Фромм, Фройд обмежив значення свого відкриття, збільшив сутність конфлікту до призначення дитячих сексуальних прагнень.

Ключові слова: дитина, дитяча сексуальність, людина, особистість, суспільство.

Актуальність теми дослідження визначається тим, що сучасний науковий світ досліджуючи ті чи інші питання, які стосуються людини та її життя, часто забувають про істинні витоки проблеми сучасної людини. Головним у формуванні особистості – високо та інтелектуально розвинутої – є щасливе дитинство. З іменем Зігмунда Фройда пов’язано дуже багато суперечок, але те, що він був геніальною людиною, та талановитим психологом і філософом не викликає сумніву. Його дослідження та відкриття справили настільки значний вплив на світоглядні позиції людини, що мабуть виникнення його ідей можна порівняти хіба, що з революцією. І хоча не кожна пересічна людина знайома з його працями безпосереднього, все ж результат фройдівських відкриттів кожен з нас відчуває на собі – вони виявляють себе у новому осмисленні людини, її розуміння та виховання.

Проблема дитинства та дитини в перше постала в працях З. Фройда, надалі розвиток його ідей ми можемо зустрічати у неофройдистів таких, як К. Хорні, К. Юнг та Е. Фромм. Останній до речі визнається досить авторитетним критиком його ідей, особливо з приводу дитячої сексуальності. Також, розгляд цієї проблеми ми можемо знайти у М. Фуко, К. Гейдебрант та Л. Бинсвангера. Також серед російських дослідників можна назвати А. Платонова та Л. Карасова.

Головною метою статті є намір показати, яке місце займає філософсько-психологічний аналіз проблеми дитинства у філософській творчості З. Фройда. Сформувані основні принципи за якими розглядається дитинство та дитяча сексуальність у психоаналізі. Проаналізувати психологічні та суспільні риси, які впливають на формування дитини та в подальшому на розвиток дорослої людини.

Як відомо, все життя Фройд дотримувався потрійної структури свого психоаналітичного методу: 1. теорія дитячої сексуальності, 2. теорія підсвідомого та 3. останнє, аналіз сновидінь. Отже, дитина та особливості її розвитку, і є основою на якій формується людська психіка – корені якої ми знаходимо саме в

дитинстві. Фройд пише: “Психоаналітичне дослідження змушене було зайнятися також сексуальним життям дитини, а саме через те, що спогади та думки, що приходять в голову при аналізі симптомів дорослих, постійно ведуть до часів раннього дитинства...” [1, с. 310]. Тому не дивним є те, що сучасне Фройдіві суспільство не хотіло визнавати того, що дитині притаманне сексуальне життя, більше того, що саме “в дитинстві можна знайти коріння усіх збочень” [1, с. 310]. Саме, тому психоаналітичне вчення цього мислителя піддавалося нищівній критиці. І він розумів, що для того аби зламати стереотипи, які формувалися тисячоліттями потрібен довгий час. І ми маємо визнати, те що і на сьогодні ще, в людській свідомості панує спрощене, поверхнєве розуміння психіки дитини.

Початковим поняттям на якому будується філософська система Фрейда є поняття лібідо (Libido), яке є подібним нашому природному бажанню голоду, або іншим фізичним потребам. Лібідо “називається сила, в якій виявляється потяг, в даному випадку сексуальний, як в голоді потяг до їжі” [1, с. 313]. Розуміння Фройдом поняття “лібідо” відмінне від того, як розумів це поняття Юнг, для якого “лібідо” асоціювалося в проявленні в усьому енергії, тобто початкова єдність потягу до усього. Оскільки нашу сексуальну функцію ми не можемо виключити з душевного життя, то потрібно було б розділяти асексуальне та сексуальне лібідо. Фройд зазначає по іншому: “Енергія, яку направляє Я на об’єкт сексуального бажання, ми називаємо “лібідо”, всі інші види енергії, які виходять в інстинктів самозбереження, – “інтересом”, і ми могли отримати перше уявлення про механізми душевних сил завдяки спостереженням за потягами лібідо, їх прив’язаністю та долею” [1, с. 417].

Лібідо будь-якої людини є прив’язаним до об’єкта, що виражається в бажанні отримати задоволення від цих об’єктів, може полишити цікавість до об’єктів та поставити на їх місце власне Я. Назвою такого зміщення уваги на “Я” Фройд називає “нарцисизмом”, і розуміє його як збочення при якому дорослий індивід дарує своєму власному тілу всі ніжності, які зазвичай в нормальному психологічному стані людина дарує іншій людині (об’єкту). Але якщо існує така фіксація лібідо на власному тілі і особистості, замість іншого об’єкта, то це не може бути не важливим. Більш вірогідно, зазначає Фройд, що саме цей стан нарцисизму є початковим, з якого поступово розвивається любов до іншого об’єкта. “З історії розвитку об’єкт-лібідо потрібно згадати, наголошує Фройд, що багато сексуальних потягів спочатку задовольняються на власному тілі, як ми говоримо аутоерогенно, і що така здатність до аутоеротизму є причиною відставання розвитку сексуальності, коли людина стикається з власним вихованням в реальності. Таким чином, аутоеротизм був сексуальним проявом нарцистичної стадії розвитку лібідо” [1, с. 419]. Саме таким чином ми можемо говорити про Я-лібідо та об’єкт-лібідо, корені якого ми знаходимо в дитинстві.

Основною помилкою, до якої вдаються при запереченні існування дитячої сексуальності – це помилкове розуміння та ототожнення сексуальності з продовженням роду. Сексуальність не обов’язково пов’язана з цим, вона притаманна навіть тим, хто до цього не здатен. Зокрема, і дітям також, Фройд говорить

про те, що сексуальність притаманна навіть немовлятам, прикладом чого є смоктання материнського молока, не тільки заради задоволення фізичної потреби в їжі, але і заради певного задоволення. А таке прагнення до задоволення і є прямим доказом сексуальності, адже для Фрейда сексуальність в першу чергу ототожнюється з поняттям задоволення. До того ж він додає: “спільна особливість усіх збочень полягає у тому, що вони не переслідують мети продовження роду” [1, с. 316].

Австрійський психоаналітик вважав, що діти проходять п’ять стадій психо-соціального розвитку, на кожній з яких інтереси дитини та оточуючих її людей (батьків, рідних, вчителів) зосереджені навколо якоїсь певної частини тіла (ерогенної зони), що служить джерелом отримання задоволень. Для кожної характерним є конфлікт між прагненням до задоволення і обмеженням, що накладаються спочатку батьками, а потім і “Супер-Его”. Перша стадія, на думку Фрейда є оральна, від народження до закінчення першого року життя. “Смоктання материнських грудей стає висхідним пунктом усього сексуального життя, зазначає мислитель, недосяжним прообразом будь-якого більш пізнього сексуального задоволення, до якого в тяжкі часи повертається фантазія” [1, с. 314]. І якщо, на думку Фрейда, індивід “застрягає” на цій стадії, тобто відбувається “оральна фіксація”, то для таких людей вже в дорослому віці переростає в залежності, тобто вони люблять палити, пити, їсти, лихословити.

Друга стадія – стадія привчання дитини до самостійного користування горщиком – від другого до третього року життя – називається “анальною”. Якщо відбулась фіксація на “анальній стадії”, у людини формуються наступні риси характеру: жадібність або надмірна щедрість, акуратність або надмірна розхлябаність, любов до правил або волелюбність. “Фіксація” відбувається тоді, коли батьківська поведінка робить значний акцент на цьому (прикладом може слугувати увага до смоктання пальця чи до правильного користування горщиком).

Третя стадія, “фалічна”, пов’язана з первинним інтересом дитини до своїх статевих органів, і актуалізується у віці від трьох до шести років. Цей період, суттєвий для формування психологічної статевої ідентифікації. Фройд зазначає, що фіксація на даній ситуації приводить у дівчаток до формування “комплексу Електри”, а у хлопчиків – “Едікового комплексу”. Фройд пише: “Аналітичне зображення Едіпового комплексу є збільшенням того, що в дитинстві було лише нарисом. Ненависть до батька, бажання його смерті – вже не несміливі натяки, в ніжності до матері, де приховується мета володіти нею як жінкою” [1, с. 337]. Таким чином, Фройд наголошує на тому, що Едіков комплекс, формуючись ще у дитинстві, закріплюється та посилюється з віком.

Четверта, “латентна” стадія – від шести до дванадцяти років. В цьому віці лібідо не концентрується на якійсь певній частині тіла або органі, та сексуальні потенції ніби дремають у стані бездіяльності. Діти, які успішно ідентифікують себе з представниками тієї ж статі, що і вони, починають не тільки копіювати, але і швидко засвоювати норми поведінки, які відповідають їх статі і схвалювані суспільством.

Остання, п'ята, "геніальна" стадія, – це завершальний рівень психо–сексуального розвитку. На цій стадії зберігаються деякі особливості, характерні для ранніх стадій, але головним джерелом задоволення стають статеві відносини з представниками протилежної статі. Отже, Зігмунд Фройд писав: "Сексуальне життя – як ми кажемо, функція лібідо – виявляється не як дещо готове, і не виявляє звичайного зростання, а проходить ряд поступових одна за одною фаз, не схожих одна на одну, і є, таким чином, розвитком, що неодноразово повторюються, як, наприклад, розвиток від гусіні до метелика" [1, с. 329].

Говорячи про Фройда не можна не сказати про те, що, звісно, недоліки в його системі стали предметом дослідження його послідовників. І тут не можна не згадати про видатного філософа та представника неофройдизму – Еріха Фромма. Він справедливо зауважив, що Фройд був першим, хто зробив відкриття "несвідомого" основою своєї психологічної системи. Головним здобутком Фройда є те, що він відкинув традиційне отождолення мислення і буття, довівши, що психіка не вичерпується свідомістю, а якраз більшу частину психіки складає несвідоме. Проте, як вважає Еріх Фромм, Фройд обмежив значення свого відкриття, звівши сутність конфлікту до пригнічення дитячих сексуальних прагнень. Очевидним є, що такий фактор грав дуже суттєву роль у тому суспільстві, в якому жив Фройд. Проте в наш час сексуальність – не є головним об'єктом пригнічення, натомість, існує багато інших конфліктів між усвідомленим та неусвідомленим.

Неодмінною заслугою Фройда є те, що він звернув увагу людства на дитину та її потяги, адже саме з дитинства починається нелегкий шлях кожної людини, саме з того, що закладається в кожному з нас з юних років, буде визначальним орієнтиром в житті. Еріх Фромм визнає та підтримує Фройда в цьому його відкритті та говорить, про те, що дійсно "дитині притаманні сексуальні (лібідні) прагнення, хоча це ще не геніальна сексуальність, а за визначенням Фройда "передгеніальна сексуальність", яка концентрується на ерогенних зонах рота, ануса та шкіри... Фройд визнавав помилковість буржуазних уявлень про "невинну" дитину, і показав що з самого народження маленька дитина наділена багатьма лібідними прагненнями передгеніальної природи" [3].

Також, на думку Фромма, недосконалий є і Едіпів комплекс. Фройд помилявся в тому, що прив'язаність до матері має сексуальну природу. Не сексуальне бажання робить стосунки з матір'ю такими інтенсивними та важливими. Скоріше – писав Фромм – це емоційний зв'язок, бажання аби тебе безкорисливо любили.

Також, на думку неофройдиста, Зігмунд Фройд не звернув увагу на те, що сексуальні бажання – нестійкі. Навіть дуже інтенсивні сексуальні стосунки недовготривалі, якщо вони не підкріплені емоційним зв'язком. А ядро усіх неврозів Фромм вбачав у протиріччі між бажанням повернутися до безтурботного дитинства та необхідністю виконання дорослих обов'язків.

Цікавою є думка Фромма про фройдівське поняття "перенесення". На думку Фромма, не лише дитині властиво переносити на когось риси батька чи матері, і обоювати цю людину в незалежності від її реальних

якостей – подібний процес має суттєве місце в суспільному житті, коли люди сліпо вірять у жорстоких та недалекоглядних лідерів.

Звісно, досить багато з запропонованих Фройдом положень є суперечливими та недостатньо обґрунтованими, проте, на нашу думку, одна з основних заслуг Фройда в тому, що він звернув нашу увагу на дитину. Лише після прочитання творчого доробку Фройда розпочалося розуміння того, що саме в період дитинства закладаються найважливіші основи психіки, що саме дитинство є визначним періодом в розвитку дитини. По–перше, Фромм підтримує Фройда, в тому, що кожній дитині притаманні багато "лібідних прагнень передгеніальної природи". По–друге, в XIX ст. дитина розглядалася, як невинне створіння, яке взагалі не має нічого спільного з сексуальним життям, а саме Фройд був тією людиною, яка мало того, що довела важливість сексуального життя дитини та допомогла усвідомити, те, що дитячі переживання напряду пов'язані з формування її характеру і подальшого життєвого шляху, наводячи велику кількість прикладів досліджень, які він сам проводив. "Фройд показав, як багато дитина знає, як сильно відчуває, зазначає Фромм, як інколи незначні з точки зору дорослого події глибоко впливають на розвиток дитини і подальші формування невротичних симптомів" [3]. По–третє, Фройд знаходить ключ до розуміння розвитку кожної людини та суспільства загалом, його висновки є справедливими та мудрими, але Еріх Фромм знаходить деяку обмеженість його теорії. Фройд не враховує генетичних фактів, які є досить важливими для формування дитячого характеру. Для ортодоксальних фройдистів важливим є лише сім'я та розвиток дитини, її переживання в цій сім'ї. А з іншого боку виховання дитини теж має важливе місце в розвитку та формує характер і комплекси дорослої людини. Адже дуже багато залежить від батьків і їх характеру. Тому важливим є, як пише Фромм: "природа проти виховання" або генетично наперед даність проти оточуючого навколишнього світу... На основі свого досвіду я прийшов до висновку, що генетична наперед даність грає важливішу роль в формуванні конкретного характеру, ніж гадають більшість психоаналітиків..." [3]. Тобто в процесі свого розвитку на формування характеру дитини впливають не тільки виховання, яке дають їй батьки, а й соціальне середовище та умови в яких вона росла та виховувалась. Часто ми буваємо свідками такої ситуації в якій природні здібності дитини пригнічуються, а процесі соціалізації перетворюються на ті, яких від неї вимагають і чекають суспільство та батьки. Саме таким чином, у дитини формується комплекс, як називає його Фромм "хибної ідентичності". "Якщо істинна ідентичність ґрунтується на усвідомленні себе, такою якою людина була від народження, зазначає Фромм у своїй роботі "Велич і обмеження теорії З. Фройда", псевдоідентичність формується на типі особистості, який нам нав'язує суспільство. Тому людина в цьому випадку постійно потребує схвальності, щоб відчувати себе стабільно. Істинна ж ідентичність не потребує такої схвальності, тому що людина відчуває себе оцінюючи ідентично її істинній структурі особистості" [3]. Ще одним моментом критики Фройда є те, що він переконував, що віком до сіми–восьми років у людини вже повністю сформо-

ваний характер, хоча емпіричні данні говорять, про те, що цей момент у філософській системі фрейдизму досить перебільшений. Адже проживаючи своє життя доросла людина може піддаватися досить вагомим та інколи навіть кардинальним змінам в своєму характері, а інколи навіть ми можемо говорити про зміни характеру як такого, і подальшому переродженню людини, тобто абсолютну зміну цінностей, орієнтирів в своєму житті.

Дитинство та філософія дитини, на думку Фрейда, формується з перших хвилин життя, але ми не можемо говорити про достовірність цих фактів, адже перші спогади про дитинство ми можемо згадати, максимум з трьох–чотирьох років, все те, що було до цього ми можемо знати лише з реконструювання, а аж ні як це не ґрунтується на фактах.

Останнім фактом на який хотілося б звернути увагу є відношення між батьками та дітьми, в якому багато в чому батьки займають домінуючу роль. Питання любові між батьками та дітьми від народження є домінуючим, адже від того наскільки люблять дитину батьки, і наскільки дитина любить своїх батьків залежить її гармонійне існування в цьому світі, адже не дивним в сучасному світі є та ситуація коли, по тій чи іншій причині батьки не люблять своїх дітей та навпаки, але нажалі це дуже рідко визнається, і тому тягне за собою розвиток багатьох комплексів, і відчуття своєї неповноцінності в більш дорослому житті.

Отже, підсумовуючи сказане вище, дитинство, дитяча сексуальність та все що пов'язане з цією проблематикою має важливе значення у суспільному масштабі, адже саме з дитини починається світ. Якщо свідомість дитини є "чистою", незаангажованою ніякими комплексами, то розвиток, такої дитини приводить в подальшому до високо розвинутої особистості, що є важливим для суспільства. Якщо соціум складатиметься з психологічно, розумово та духовно здорових розвинутих особистостей, то таке суспільство приречене на розвиток та процвітання. Дитина має стати ключовою категорією в дослідженні не тільки сучасних філософських систем, а й у кожному секторі суспільства. Тому будь-які порушення можуть мати найважливіші наслідки в майбутній життєдіяльності дорослої людини.

Список використаних джерел

1. Фрейд З. Введение в психоанализ: Лекции / Зигмунд Фрейд; [пер. с нем. Г. В. Барышниковой; под ред. Е. Е. Соколовой и Т. В. Родионовой.]. – СПб.: Издательский дом "Азбука-классика", 2007. – 480 с.
2. Фромм Э. Анатомия человеческой деструктивности / Эрих Фромм; [пер. с нем. Э. Телятниковой.]. – М.: АСТ: АСТ МОСКВА, 2009. – 635,(5) с. – (Philosophy).
3. Фромм Э. Величие и ограниченность теории З. Фрейда. [Электронный ресурс] / Эрих Фромм. – Режим доступа: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/Fromm/vel_ogr.php
4. Фромм Э. Миссия Зигмунда Фрейда: Анализ его личности влияния / Эрих Фромм; [Пер. с англ. под ред. А. М. Руткевич]. – М.: Прогресс–Академия, 1996. – 144 с. – /Б–ка психоанализа/.

References

1. Frejd Z. Vvedenie v psihoanaliz: Lekcii / Zirmund Frejd; [per. s nem. G. V. Baryshnikovoj; Pod red. E. E. Sokolovoj i T. V. Rodionovoj.]. – SPb.: Izdatel'skij dom "Azbukaklassika", 2007. – 480 s.
2. Fromm Je. Anatomija chelovecheskoj destruktivnosti / Jerih Fromm; [per. s nem. Je. Teljatnikovoj.]. – M.: AST: AST MOSKVA, 2009. – 635,(5) s. – (Philosophy).
3. Fromm Je. Velichie i ogranichennost' teorii Z. Frojda.

[Elektronnyj resurs] / Jerih Fromm. – Rezhym dostupu: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/Fromm/vel_ogr.php

4. Fromm Je. Missija Zigmunda Frejda: Analiz ego lichnosti vlijaniya / Jerih Fromm; [Per. s angl. pod red. A. M. Rutkevich]. – M.: Progress–Akademija, 1996. – 144 s. – /B–ka psihoanaliza/.

Matvienko I. S., PhD, Assistant Professor, Department of Philosophy, NUBIP (Ukraine), malushka20@ukr.net

The child and its place in philosophy and psychology S.Freud

Today the human mind prevails simplistic, superficial understanding of the psyche of the child. Sexuality is inherent even those who are not able to. In particular, and as children, Freud suggests that sexuality is inherent even infants. For Freud, sexuality is primarily identified with the concept of fun. The main purpose of the paper is intended to show the place of philosophical and psychological analysis of the problem of childhood in the philosophical works of S. Freud. Form the basic principles by which examined childhood and children's sexuality in psychoanalysis. To analyze the psychological and social traits that influence the formation of the child and subsequently to the development of an adult. Fromm rightly observed that Freud was the first who discovered "unconscious" the basis of the psychological system. The main achievement of Freud is that he rejected the traditional identification of thinking and being, proving that the mind is not confined consciousness and just most of the psyche is unconscious. However, according to Erich Fromm, Freud limited the value of his discovery, bringing the essence of the conflict to the oppression of children's sexual desires.

Keywords: baby, child sexuality, people, person, society.

Матвієнко І. С., кандидат філософських наук, асистент кафедри філософії, Національний університет біоресурсів і природопольовання України (Україна, Київ), malushka20@ukr.net

Ребенок и его место в философии и психологии З. Фрейда

Сегодня в человеческом сознании доминирует упрощенное, поверхностное понимание психики ребенка. Сексуальность присуща даже тем, кто к этому не способен. В частности, и дети тоже, Фрейд говорит о том, что сексуальность присуща даже младенцу. Для Фрейда сексуальность в первую очередь отождествляется с понятием удовольствие. Главной целью статьи есть желание показать, какое место занимает философско-психологический анализ проблемы детства в творчестве З. Фрейда. Сформулировать основные принципы за которыми рассматривается детство и детская сексуальность в психоанализе. Проанализировать психологические и общественные черты, которые влияют на формирование ребенка и в дальнейшем на развитие взрослого человека. Фромм справедливо акцентировал, что Фрейд был первым, кто сделал открытие "бессознательного" основой всей психологической системы. Главной находкой Фрейда есть то, что он отбросил традиционное отождествление мышления и бытия, доказав, что психика не заканчивается сознанием, а как раз большую часть психики составляет бессознательное. Однако, как считает Эрих Фромм, Фрейд ограничил значение своего открытия, упростив суть конфликта к ущемлению детских сексуальных желаний.

Ключевые слова: ребенок, детская сексуальность, человек, личность, общество.

* * *

УДК 1:316.3+572+001+167.168

Петінова О. Б., кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та соціології, Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського (Україна, Одеса), oksanapnpu@gmail.com

ТЕОРИЯ МОДЕЛЕЙ М. ВАРТОФСЬКОГО: ТИПОЛОГИЯ ТА ЕКЗИСТЕНЦІАЛЬНІ ОРІЄНТАЦІЇ (В РАМКАХ МЕТОДОЛОГІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ЛЮДИНИ)

Автор приділяє увагу розгляду особливостей методу моделювання в контексті методології вивчення нової економічної людини (на прикладі теорії М. Вартофського). Акцентується увага на тому, що в умовах формування сучасної глобальної економічної системи актуальною є філософська проблематизація економічного знання, яка вміщує пошук нових форм та методів дослідження і презентації не лише в науковому дискурсі, але й в соціально значимих контекстах. Економічна мотивація поведінки людини в системі ринкових відносин пов'язана з екзистенціально-аксіологічними проблемами вибору майбутнього і турботою про сучасне життя з проблемами визначення можливостей розвитку, суспільних цінностей та ідеалів, зміною в краю сторону соціально-економічного буття.

Ключові слова: метод моделювання, нова економічна людина, соціально значимі контексти, філософська проблематизація економічного знання.

Глобальні і локальні зміни, які торкнулися сучасного українського суспільства, актуалізують світогляд, гно-